

RAPPORTAGE

projecten gedeelde verantwoordelijkheid

In navolging van de oproep 'Gedeelde verantwoordelijkheid en de ideale wereld' van 12 februari 2021, werd een projectsubsidie toegekend aan 3 projecten 'Gedeelde verantwoordelijkheid en de ideale wereld' voor de periode 01/09/2021 tot en met 31/12/2023. De subsidie werd verleend als financiële ondersteuning van het project. Zoals beschreven in het subsidiebesluit heeft het project als doel het ontwikkelen van een andere organisatie van de jeugdhulpverlening en het vormgeven van een netwerkaanpak, die vertrekt van gedeelde verantwoordelijkheid voor alle kinderen en jongeren die tijdelijk niet thuis kunnen verblijven, om het huidige doorverwijsmodel te doorbreken.

De subsidie moet worden aangewend voor de volgende opdrachten:

- 1° Het doorbreken van de dynamiek van escalaties naar steeds meer gespecialiseerde en ingrijpende hulp door de gezamenlijke aanpak vroeger en op maat in trajecten in te brengen;
- 2° Het verzamelen van verschillende expertises in de jeugdhulp, ervaringsexpertise en expertise die gelinkt is aan de verschillende levensdomeinen van kinderen en jongeren, om flexibel in te zetten in trajecten;
- 3° Het herdenken van de aanpak en aanbod vanuit de ontwikkelingsnoden van de kinderen en jongeren die begeleid worden;
- 4° Het benoemen en signaleren van de beperkingen van het huidige regelgevende en administratieve kader, met het oog op het verduidelijken of bijsturen van het kader.

Het project loopt in zijn huidige vorm af eind december 2023. Conform de bepalingen in het subsidiebesluit vragen wij een inhoudelijke en financiële rapportage over de voorbije periode. Voor de inhoudelijke rapportage wordt gebruik gemaakt van onderstaande vragen. Graag ontvangen we de documenten tegen 31/03/2024.

De documenten worden gericht aan idealewereld@opgroeien.be

Identificatie

Projectnaam **Co-ncept Jeugdhulp**

Regio: **Dezelfde regio als 1G1P Aanzet of de ELZ's Houtland-Polder, Midden-West-Vlaanderen, RITS, Westhoek en Westkust-Polder**

Contactpersoon **Louise Delputte, Kenneth Vandaele, Christophe Van de Plas**

Adres **De Zilten 52, 8800 Roeselare**

Telefoonnummer

e-mailadres: Louise.delputte@co-nceptjeugdhulp.be of Kenneth.vandaele@sint-idesbald.broedersvanliefde.be

We wensen een kritische reflectie op de voorbije periode. We krijgen graag een beeld van de oplossingen waarmee jullie geëxperimenteerd hebben. We vragen jullie vanuit deze benaderingswijze de onderstaande vragen te beantwoorden.

- *Op welke manier hebben deze bijgedragen tot het herdenken van de aanpak?*
- *Welke beperkingen van het huidige kader hebben jullie vastgesteld en wat zou moeten gerealiseerd worden om dit aan te pakken?*
- *Hoe ziet het hulpverleningslandschap er op vandaag uit in jouw regio?*
- *Waar zit het verschil met de periode voor het project?*
- *Bijkomend krijgen we graag zicht op de wijze waarop de samenwerking met iDROPS jullie op weg geholpen heeft.*

Inhoud

Inleiding	3
Van projectoproep naar 'CO-ncept jeugdhulp'	4
Vanuit een missie en een visie naar leidende principes	4
Leidende principes omgezet naar concrete bouwstenen.	5
Help-me-team	5
Catalogus	5
Buddy's	5
Planmakers	5
Diagnostiek	5
Bouwsteen planmakers in de praktijk	6
Opdracht planmakers	6
Procesflow	6
Reflectie	7
Op welke manier hebben deze oplossingen bijgedragen tot het herdenken van de aanpak?	7
Welke beperkingen van het huidige kader hebben jullie vastgesteld en wat zou moeten gerealiseerd worden om dit aan te pakken?	8
Hoe ziet het hulpverleningslandschap er op vandaag uit in jouw regio?	9
Waar zit het verschil met de periode voor het project?	10
Waar willen we graag verder op inzetten?	10
Bijlage 1 Tijdslijn Co-ncept Jeugdhulp	12
Bijlage 2 Leidende principes	13
Bijlage 3 Procesflow Planmakers	14

Inleiding

De afgelopen twee jaar heeft onze intersectorale stuurgroep, een stuurgroep in beweging, met ondersteuning van iDROPS, intensief gewerkt aan een nieuw project binnen de jeugdhulp, gericht op het creëren van innovatieve oplossingen en het verbeteren van trajecten voor kinderen en jongeren die (tijdelijk) niet thuis kunnen verblijven.

Na de toekenning van middelen gingen we eind 2021 van start met een forum waarbij minstens alle hulpverleningspartners uit de eerstelijnszones; Houtland-Polder, Midden-West-Vlaanderen, RITS, Westhoek en Westkust-Polder werden uitgenodigd. De interesse was bij alle partners zeer groot en een vrij omvangrijke intersectorale groep wou met veel goesting verder. Onder begeleiding van iDROPS wordt een grote groep samengesteld die verder ging als stuurgroep.

Na een aantal maanden waarbij we vooral nog in de onderzoeksfase zaten voelden we als stuurgroep de nood om een coördinator aan te stellen. Zo was er de verwachting vanuit de stuurgroep om aantal zaken in de praktijk uit te proberen. Zo startte de coördinator eind augustus 2022. Dit zorgde ervoor dat alles in een versnelling geraakte. In deze periode kreeg onze missie, leidende principes en onze bouwstenen meer en meer vorm.

Naar aanleiding van deze denkoefening krijgt de stuurgroep eind 2022, begin 2023 een nieuwe vorm en structuur. Helaas moeten we in dezelfde periode afscheid nemen van onze coördinator.

Er werd in het voorjaar niet alleen op zoek gegaan naar een nieuwe coördinator maar ook naar enthousiaste planmakers. Op dat moment beslisten we om één van onze bouwstenen in de praktijk om te zetten.

April/mei 2023 is het dan eindelijk zover en is de bouwsteen planmakers klaar om geïmplementeerd te worden. In de praktijk gaan 7 planmakers aan de slag met een 9-tal geblokkeerde trajecten binnen de NRTH en met 1 traject die blijft steken op de wachtlijst naar niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp.

De implementatie wordt een enorme ontdekkingstocht met vallen en opstaan. Het zorgde ervoor dat onze coördinator en aantal planmakers vroegtijdig afhaken. De zoektocht naar de ideale wereld in volledig geblokkeerde trajecten is geen evidentie. Tijdens de trajecten hebben we vastgesteld dat het bevorderen van verbinding van cruciaal belang is. Dit heeft geleid tot een verfijning van de opdracht en toegenomen focus op het identificeren van belemmerende structuren op mesoniveau.

Met het oog op een nieuw jaar en minder projectmiddelen werd ook beslist om de planmakers die vertrokken niet te vervangen. Trajecten die gevolgd werden bleven de steun van huidige planmakers krijgen. Een snelle rekensom zorgt ervoor dat vanaf januari 2024 het team van planmakers dus nog 3 man sterk is. Ondertussen zetten we de zoektocht verder naar een nieuwe coördinator.

Vanaf januari werd naast het opvolgen van de trajecten ook extra ingezet op het bepalen van de richting die we met dit project verder willen opgaan. Ondertussen werd er hard gewerkt aan onze procesflow door de planmakers en de stuurgroep om halverwege april een mooie doorstart te kunnen maken met onze nieuwe coördinator die dan ook zal starten.

Als bijlage kan je dit verhaal nog eens beknopt vinden op een tijdslijn.

In deze rapportage gaan we graag dieper in op onze leidende principes, bouwstenen en de uitwerking van de planmakers. Daarna maken we een eerste kritische reflectie op de uitwerking van onze mogelijks innovatieve oplossing(en). Ten slot staan we stil bij onze toekomstige plannen.

Van projectoproep naar 'CO-ncept jeugdhulp'.

Vanuit een missie en een visie naar leidende principes

MISSIE EN VISIE

Voor elk kind en elke jongere die tijdelijk niet thuis kan verblijven willen we zorgen voor een gepaste en flexibele hulp op maat en dit vanuit een gedeelde zorg en verantwoordelijkheid over sectoren heen in samenspraak met de jongere en zijn/haar context. Die hulp biedt een antwoord op de werkelijke ontwikkelingsnoden van het kind of de jongere.

LEIDENDE PRINCIPES

We vonden het belangrijk om een aantal leidende principes, GROEI, in het leven te roepen die een toetssteen zouden moeten zijn voor de uitwerking van onze innovatieve oplossingen.

G – Geïntegreerde benadering

We bekijken het kind of de jongere in zijn geheel zowel binnen zijn diverse levensdomeinen als binnen zijn breed netwerk. Kinderen, jongeren en gezinnen hebben diverse behoeften op die verschillende levensdomeinen en de antwoorden daarop verbinden we met elkaar. De (jeugd)hulpverlening kent dan ook geen exclusiecriteria.

Er liggen meer kansen in intersectorale samenwerking op vlak van het bundelen van expertise, het samenwerken binnen een begeleiding, het nemen van een engagement ten opzichte van elkaar én het zich inschrijven in eenzelfde visie.

R - Relaties

Elk kind/elke jongere groeit op in verbondenheid met anderen. Daar springen we omzichtig mee om.

Goede hulpverlening vertrekt vanuit de aansluiting die de hulpverlener vindt met het kind/de jongere en zijn netwerk. Hun onderlinge relatie is respectvol, niet-veroordelend, authentiek en gebaseerd op vertrouwen.

Ons hulp- en begeleidingstraject met de jongere kent geen breuken. Om dit te bereiken versterken we de relatie met het natuurlijk netwerk en gaan we op zoek naar duurzame steunfiguren. De hulpverlening komt liefst en zoveel als mogelijk naar de jongere toe en schakelt - bij voorkeur - naadloos bij op bestaande hulpverleningstrajecten als zich bijkomende noden stellen.

O - Ontwikkelingsgericht

Opgroeien gebeurt met vallen en opstaan. Ook wanneer de ontwikkeling van bepaalde aspecten blokkeert, blijft elk kind gewoon kind en elke jongere gewoon een jongere met zijn basisbehoeften, hobby's, valkuilen, wensen en dromen.

We geloven dat elk kind en elke jongere zich kan en wil ontwikkelen. Vanuit een oprechte belangstelling en vertrouwen zoeken we samen naar een (eerste) stap vooruit. We begrijpen onwil als onmacht, onderbouwen onze aanpak met handelingsgerichte beeldvorming en beroepen ons op meer specifieke diagnostiek als het maken van een plan geen of onvoldoende inzicht of perspectief biedt.

E – Eigen kracht

We geloven in de krachten van de jongere en/of zijn netwerk en benutten deze ten volle. Bij het opmaken van een plan blijft de regie maximaal bij het kind, de jongere en zijn netwerk. We gaan actief aan de slag met de krachten waarover de jongere en het netwerk nog beschikken om de problemen aan te pakken. In de begeleiding zijn we nabij en aanklappend: zo veel als nodig, zo weinig als kan.

Door een krachtgerichte aanpak werken we stimulerend ten opzichte van de jongere, het netwerk én de hulpverlener om hun eigen kracht te vinden en te activeren.

I – Innovatief

We zetten in op nieuwe manieren om aansluiting te vinden bij het kind/de jongere en zijn netwerk en om hen centraal te plaatsen in de jeugdhulpverlening: van aanbodgericht naar werken op maat, van modulair naar bijschakelend, van gereguleerd naar creatief en effectief.

Leidende principes omgezet naar concrete bouwstenen.

In het streven naar een effectieve jeugdhulpverlening heeft de stuurgroep met de ondersteuning van iDROPS verschillende werkgroepen gevormd. Deze werkgroepen ontwikkelden, met de leidende principes in het achterhoofd, vijf verschillende bouwstenen. Deze bouwstenen zijn ontworpen om een flexibele, gepersonaliseerde aanpak te bieden die aansluit bij de behoeften van kinderen, jongeren en hun omgeving.

Help-me-team

Als eerste bouwsteen hebben we het **'help-me team'**. Een (intersectoraal) netwerkteam dat een tussenkomst biedt bij moeilijke casussen of vastgelopen trajecten. Via up-to-date, breed en betrokken expertise willen ze vragen behandelen. We willen met dit team vermijden dat jongeren tijd verliezen door vele wissels, heropstarten van nieuwe begeleidingstrajecten die niet afgestemd zijn op elkaar. Het is een ploeg betrokken ambassadeurs uit verschillende sectoren.

Catalogus

De tweede bouwsteen is de **'catalogus'**. Dit wordt een snelle, dynamische en toegankelijke olijsting van mogelijke contacten, engagementen en methodieken die geraadpleegd/geconsulteerd kunnen worden om tot een mogelijk aanbod te komen. Het toont de actieve engagementen van organisaties en staat in functie van een snelle opstart.

Buddy's

Met **'buddy's'** als derde bouwsteen willen we betekenisvolle personen uit het persoonlijke of professionele netwerk van de kinderen, jongeren en hun ouders inschakelen als evenwaardige partners om een rol te spelen in de ondersteuning. In functie van continuïteit spelen buddy's een belangrijke rol. Deze buddy's willen we ondersteunen via vorming, coaching en intervisie. Zij zullen ook inspraak hebben bij het opmaken van het plan, of vloeien hieruit voort.

Planmakers

Om het plan uit te werken of op te stellen hebben we een vierde bouwsteen nodig en dat zijn de **'planmakers'**. Deze poule zal de verwachtingen en de gewenste veranderingen op alle levensdomeinen (via rechtstreekse contacten) met kind/jongere, de context en andere betrokken in kaart brengen. Het gaat tegelijk om een procesbegeleider en ondersteuner om over deze verwachtingen tot een (maximale) consensus (gedeeld actieplan) te komen. We willen passende jeugdhulp zien als een recht voor jongeren en het resultaat van een vraaggestuurd proces waarbij we ernaar streven het eigenaarschap maximaal bij het kind/de jongere en zijn netwerk te leggen.

Diagnostiek

Als laatste bouwsteen hebben we **'diagnostiek'**. Een geïntegreerde benadering van beeldvorming om tot een passend ondersteuningsplan te komen, waarbij zowel diensten naar het kind/jongere gaan als expertise van externe diagnostici wordt ingeschakeld.

Bouwsteen planmakers in de praktijk

Na onderzoeksfase en uitwerkingsfase, kwam de implementatiefase. We kozen voor een gefaseerde implementatie waarbij we de planmakers naar voor schuiven. Het lijkt ons de ideale bouwsteen om te starten. Deze bouwsteen heeft een zeer duidelijke link met de andere 4 bouwstenen waaruit deze in latere fase verder kunnen groeien.

Opdracht planmakers

voor wie

Dit project richt zich op kinderen en jongeren die verblijven in voorzieningen waar het moeilijk loopt, maar waar nog kansen zijn voor herstel of vernieuwde energie. Ook richten we ons op kinderen en jongeren waarbij er vanaf het begin van het traject al een vermoeden is dat het niet gemakkelijk zal verlopen.

Ons Doel

- We willen een systeemverandering in de jeugdhulp zodat trajecten niet blokkeren, cliënten meer zelfregie en continuïteit ervaren.
- We willen dat hulp niet uitblijft omwille van wachtlijsten of opnamecriteria.
- We willen dat de veerkracht van hulpverleners behouden blijft.
- We willen leren uit de trajecten die we ondersteunen en pogen het blokkeren terug vlot te trekken.

Onze Aanpak

We willen inzetten op het netwerk om ons heen dat een engagement opneemt naar de cliënten die we ondersteunen. We willen dit doen door als planmaker verschillende rollen op te nemen, waaronder die van trajectbegeleider en procesbegeleider

De trajectbegeleider streeft op casusniveau naar verbinding met het cliëntstelsel en de betrokken hulpverleners, waarbij we onder andere naast de cliënt staan en hun drijfveren vertalen en duiden. Onze aanpak omvat ook de-escaleren, het installeren van normale interactie en het versterken van zelfregie. De trajectbegeleider gaat ook op mesoniveau mee gaan reflecteren over de gelopen trajecten, waarbij we het bewustzijn over het eigen handelen bij alle betrokkenen vergroten.

We verwachten van degenen die een casus aanmelden dat zij actief deelnemen aan het samenwerkingsoverleg.

De procesbegeleider heeft als doel op casusniveau om de valkuilen en risicofactoren te inventariseren, krachten in kaart te brengen en verschillende betrokkenen gelijkwaardig te laten samenwerken in een gedeeld actieteam. We streven ernaar om binnen organisaties een mandaat te verwerven om aan de slag te gaan, te vertragen indien nodig, en ervaringen te delen op organisatieniveau. Op het mesoniveau wordt er verwacht dat men het lerend netwerk gaat begeleiden. Het omvat het werken met casusmateriaal en bevindingen, het identificeren van good practices en beperkingen van het systeem, en het formuleren van alternatieven op systeemniveau. Daarnaast streven we naar een advies- en signaalfunctie naar regelgevende overheden.

Procesflow

Een procesflow werd recent ontwikkeld om antwoorden te bieden op de eerste vaststellingen van de implementatie. Op het einde van deze rapportage vind je in bijlage 3 een visueel zicht op de procesflow van Planmakers en de nodige uitleg.

Reflectie

Op welke manier hebben deze oplossingen bijgedragen tot het herdenken van de aanpak?

Als je de vraag stelt aan de planmakers dan benoemen ze onmiddellijk de brugfunctie tussen context en voorziening. Binnen de geblokkeerde trajecten was er vaak weinig communicatie of vertroebelde communicatie. Een neutrale partner kon er voor zorgen dat er terug communicatie was tussen netwerk en betrokken hulpverlening door de beleving van netwerk te helpen vertalen naar hulpverlening en omgekeerd. Bijgevolg was er dan ook meer ruimte om naar een gedeelde aanpak te komen.

De neutrale positie was bevorderend om terug toegang te vinden bij jongeren en hun netwerk. We hangen niet vast aan een instantie of een gemandateerde voorziening. Dit zorgde ervoor dat we als neutrale persoon werden gezien voornamelijk door de kinderen, jongeren en hun netwerk.

Door de ruimte, tijd, mobiliteit, bereikbaarheid en beschikbaarheid kunnen we aanklappend en integraal werken waardoor ook praktische drempels werden verlaagd. Bijvoorbeeld er voor zorgen dat mama op het overleg geraakt, samen scholen gaan bekijken, aansluiten op overleg OCMW,...

In deze ruimte, tijd, mobiliteit, bereikbaarheid en beschikbaarheid zit er tegelijk ook een grote valkuil. De planmaker ging aan de slag en vulde op momenten een groot hiaat in de hulpverlening. Hulpverleners kunnen moeilijk die neutraliteit, ruimte, tijd, mobiliteit/beschikbaarheid in huidige landschap bieden of aanhouden. Hierdoor werden planmakers op momenten hulpverleners die snel onmisbaar werden in de trajecten. Al snel verloor men ook de neutraliteit en soms zelfs onbewust de meerzijdige partijdigheid. De geblokkeerde trajecten die waren op gestart zijn niet onlogisch ook allemaal zeer beladen. Op het moment dat men naast één van de partijen stond dacht de andere partij dat men een richting had gekozen. Geen evidente positie. Iets waar we de laatste maanden zeer hard hebben over nagedacht, waarbij we onze opdracht zijn gaan verfijnen en waar onze procesflow een handvat kan zijn. Hier meer over bij de volgende vraag.

Toen er doorheen de tijd meer mandaat kwam vanuit de alle betrokkenen konden we samen met de context en de hulpverlening tot een plan komen: hoe kunnen we de hulpverlening passend maken op de noden van kinderen en het gezin los van de voorstructurering van de zorg? (out of the box denken)

Het is wellicht een cliché maar we merkten door met de noden van de volledige context aan de slag te gaan dat we vlotter tot een gedegen gezinsplan konden komen. In een VOS-dossier kunnen we stellen dat veroorzakende factoren niet (enkel) bij de kinderen liggen. Door een gezinsaanpak heeft de hulpverlening meer effect. Wanneer het goed gaat met de ouders, gaat het met de kinderen beter/ook goed, is er bij ouders meer mentale ruimte om er te zijn voor de kinderen. Net hetzelfde kan je zeggen over de hulpverlener.

Planmakers kregen ook de ruimte om te experimenteren. Zo kwamen we tot nieuwe initiatieven zoals externe contextbegeleider, los van de voorziening, zodat de brugfunctie die wij vervulden kon verder gezet worden door die persoon in plaats van door ons. Met planmakers gaan we ook bruggen gaan leggen met andere voorzieningen die de draagkracht kan versterken bij de huidige partners. We gingen ook op zoek naar de hiaten? Bijvoorbeeld hulpverlening voor min 12-jarigen die is vaak beperkt in onze regio.

We zien dat verbinding cruciaal is, waarbij erkenning geven aan alle betrokken partijen onmisbaar is.

Het proces dat we aangaan in onze regio zorgt voor een boeiende dialoog. Het is geen evidente opdracht. Het is een proces met vallen en opstaan. Iedere keer als het wat stroever loopt/ liep merk je dat er toch heel veel energie aanwezig blijft. Er zijn enorm veel partners betrokken in dit verhaal en iedereen wil meehelpen

zoeken naar een oplossing voor de hiaten en problemen/uitdagingen die we ervaren in onze regio.

Welke beperkingen van het huidige kader hebben jullie vastgesteld en wat zou moeten gerealiseerd worden om dit aan te pakken?

We raakten in de vorige vraag reeds een valkuil aan. We merken dat heel wat professionelen heel graag meer willen inzetten op de kinderen en jongeren maar de ruimte en tijd niet voor hebben. Aanklampend werken is niet altijd mogelijk door beperkte mobiliteit en bereikbaar/beschikbaarheid. De modulering, financiering, de doelen die moeten worden gehaald, de te vele gezinnen die hulpverleners moeten opvolgen zorgen voor minder intensieve frequente contacten. Als er ruimte wordt gecreëerd gaat dit dan ook vaak ten koste van anderen.

De huidige teams hebben een zware opdracht de druk is zeer hoog, de inzet is zeer hoog. Dit zien we in deze geblokkeerde trajecten of trajecten die dreigen vast te lopen. Het engagement kan uiteraard nooit hoog genoeg zijn voor een kind of een jongere en hun gezinnen maar wat we hier mee willen duiden is dat mensen over hun grenzen gaan om kinderen, jongeren en gezinnen kwaliteitsvolle zorg te kunnen bieden. We kenden een aantal geblokkeerde trajecten waarvan gemerkt werd dat er oplossingen voor ogen waren, maar dat er gebotst werd op regels, afspraken of beperkingen (bv. Therapie opname voorwaarden zoals IQ, leeftijd, samenhang van problematieken) waardoor ze niet toegelaten werden of nergens volledig aan geholpen werden (met het één kunnen ze helpen, met het ander niet).

Vanuit het kunnen experimenteren als planmaker zijn wij ook gebotst op zaken die moeilijk/niet realiseerbaar zijn omwille van beperkingen van het regelgevend kader bv.

- i. school: typemodules proberen aanpassen omdat die ervoor zorgden dat jongere blokkeerde op school. Hierin zijn we niet geslaagd en botsten we op de regelgeving omtrent types en opleidingsvormen binnen buitengewoon onderwijs.
- ii. GES+ financiering gaat regiogebonden waardoor er weinig ruimte is tot creatief nadenken. Ook andere creatieve oplossingen komen moeilijk/niet van de grond door wijze van financiering van de jeugdhulp. (Geld is verbonden aan modules, dus het even anders doen is niet aan de orde wegens het gevaar op verlies van middelen en dus ook personeel).
- iii. Installeren extra begeleiding via IPH verloopt stroef door de manier waarop deze aangevraagd dient te worden. (Moeilijk om als aanbieder jeugdhulp dit aan te vragen doordat jongere in een andere voorziening verblijft, terwijl budget integraal ingezet zal worden voor extra begeleiding, dus voor voorziening/dienst waar de jongere NIET verblijft).

De regelgeving, modulering, wachtlijsten, ... zorgen ervoor dat kinderen niet de hulp krijgen die ze nodig hebben of in betere situaties niet alle hulp die ze nodig hebben. Modules/financiering is zeer moeilijk flexibel in te zetten waardoor kinderen/jongeren door de mazen van het net vallen. Zelfs met de nodige mandaten vanuit deze intersectorale samenwerking is dit meestal niet mogelijk. Vaak verblijven deze kinderen in voorzieningen waar de hulp niet volledig toereikend is. Alle betrokkenen die rond deze kinderen/jongeren staan gaan ver om toch maar te kunnen voldoen aan de noden waar ze niet altijd antwoorden op weten. Men gaat door totdat het water aan de lippen staat en zelfs nog verder.

We kwamen tot de conclusie dat volledig geblokkeerde trajecten weinig perspectief hebben omdat er geen ruimte meer is om na te denken wat nodig is om niet los te laten. Hulpverlening gaat zo lang door tot er een nood is om snel te handelen om begeleiding aan boord te houden/veiligheid te waarborgen voor andere kinderen/jongeren. Hierdoor kan er ook tunnelvisie ontstaan of worden systemen geïnstalleerd om het ook dragelijk te kunnen houden voor sociaal en professioneel netwerk, die niet altijd de beste oplossing is voor het kind of de jongere. Er worden dan snel ad hoc oplossingen gezocht om even op adem te komen, die niet

altijd als positief ervaren worden door de jongeren of hun netwerk (bvb time-outs in andere voorzieningen, ...).

We merken op dat hulpverleners/organisaties iets te lang alleen hebben moeten volhouden waardoor herstel in bepaalde situaties zelfs niet meer mogelijk is. Een algemeen regelluw kader met voldoende financiering die deze modulering kan omzeilen kan één van de antwoorden zijn in deze vastgelopen trajecten. De regelgeving is beperkend om creatief maatwerk te kunnen bieden. De realiteit is ook dat de draagkracht vaak op is om creatief te kunnen denken. Waar we dit wel hebben kunnen doen zien we dat trajecten terug zuurstof krijgen.

Wanneer wij aan zet zijn voelen we dat het enorm belangrijk is om in te zetten op erkenning van alle betrokkenen. Ervaring leert ons, uit de eerste 10 casussen, wanneer dit niet gebeurt er heel veel weerstand komt, waarvan het opbouwen van mandaten zeer moeilijk wordt. Hulpverleners voelen zich in momenten persoonlijk aangesproken voor het slagen of het mislukken van de trajecten. Afstand nemen van het traject is niet altijd evident. De complexiteit van de trajecten zorgt ook voor polarisering. Een meerzijdige partijdige houding is dan niet meer evident. Vertaal je voor de ouder dan kies je hun kant. Vertaal je voor de hulpverlener dan kies je die kant.

Onder andere uit deze ervaringen hebben we onze opdracht verfijnd en onze procesflow ontwikkeld. We willen duidelijkheid creëren voor ons als planmaker maar ook voor alle betrokken partijen wat er verwacht wordt binnen dergelijke trajecten. We voorzien ook meer mogelijkheden voor intervisie, samenwerking overleggen en willen komende periodes nog meer inzetten op deze lerende netwerken.

We stelden ook vast dat er procedures zijn die zeer vertragend werken zelfs binnen crisissituaties. Het duurt dagen/weeken om info in te winnen, juiste personen te vinden en uiteindelijk de juiste erkenning te krijgen om vervolgens vast te stellen dat men moet wachten tot er mogelijks een plaats is. Hierdoor wordt draagkracht van kinderen, jongeren, gezinnen, sociaal netwerk, leefgroepen, begeleiders, voorzieningen, professionals overschreden wordt en waardoor logisch gevolg wordt afgehaakt. Groot gevolg hiervan is dat onze kwetsbaarste kinderen/jongeren opnieuw breuken ervaren. Relationale continuïteit staat op de helling.

Het netwerk van de kinderen/jongeren zijn vooral professionelen. Het lijkt geen evidente oefening om de relationele continuïteit te vinden in het sociaal netwerk. We merken hier vooral een maatschappelijk probleem. Het is niet evident om het dorp rond het kind/de jongere te zien en vast te houden. Als planmakers bestaat de valkuil, zoals eerder aangegeven, om in het traject te worden meegetrokken en dat wij plots de rode draad worden.

We merken in deze trajecten dat de rol van de planmaker voornamelijk zal moeten bestaan uit het ontdekken van de dynamieken. Welke dynamiek zorgt ervoor dat het net niet vastloopt, welke dynamiek zorgt er voor dat het gaat vastlopen. De vraag stellen welke hulpverleners en belangrijke betrokkenen er rond de tafel zitten en welke niet? De planmaker mag dus niet de zoveelste hulpverlener worden maar gaat in het traject vooral gaan luisteren, observeren, even mee gaan in het traject om voornamelijk samen met alle betrokkenen te ontdekken waar het goed loopt maar waar ook de pijnpunten zitten.

Je kan het zien als een soort dossieranalyse. We gaan na welke dynamieken we over de verschillende trajecten zien. Waar zitten de gelijkenissen en waaruit kunnen we van elkaar leren. Dit nemen we mee naar deze lerende netwerken waar we deskundigen, betrokken hulpverleners, ... uit de regio samen zetten. Het woord Planmaker is misschien achteraf niet het woord wat de lading dekt van deze nieuwe rol.

Hoe ziet het hulpverleningslandschap er op vandaag uit in jouw regio?

Fundamenteel is er op dit moment niet veel gewijzigd maar zet deur op een kier naar een nieuwe rol in de hulpverlening.

Op dit moment hebben we door omstandigheden vooral ingezet op microniveau. We hebben de voorbije maanden enorm veel geleerd en nemen dit mee in het verdere verhaal. We willen verder ook inzetten op het meso- en macroniveau (a.d.h.v lerende netwerken en fora). Daar zit ook het innovatieve van de planmakers.

We botsen als planmakers nog dikwijls op de 'waarom niet' eerder dan op de 'waarom wel'. Verduidelijking van onze opdracht en het verder verfijnen van onze procesflow zou hier al een antwoord moeten op kunnen bieden. Verbinding is cruciaal zoals eerder aangegeven. Met de aanstelling van nieuwe coördinator gaan we nog meer inzetten op verbinding met alle actoren in onze regio. We gaan ook nog meer gaan afstemmen met andere gelijkaardige initiatieven, projecten en instanties, zoals 'waar staan we tegenover Cliëntoverleg en Clientbemiddeling'. 'Wat doen we anders dan het intersectoraal zorgnetwerk of het netwerk geblokkeerde hulpverleningstrajecten?'. Dit gaan we de komende periode nog verder uitwerken.

Heel veel diensten willen graag komen meedenken, maar er is nog een weg te gaan in het zoeken en krijgen van mandaat om ook mee te doen en voorbij de structuren van eigen aanbod na te denken. We merken echter wel dat steeds meer partijen bereid zijn om buiten de lijntjes te denken en hun aanbod te herdenken op basis van de vragen die vanuit planmakers komen. We hadden enigszins verwacht dat dit vlotter zou verlopen.

Waar zit het verschil met de periode voor het project?

Het lijkt op eerste zicht dat er weinig gerealiseerd is maar dat is niet zo. We hebben enorm veel geleerd. Het hobbelig traject is hiervan getuige. Het innovatieve zit niet in het meer van hetzelfde doen maar in leren uit de geblokkeerde trajecten die dreigen vast te lopen. Je kan het beschouwen als een lab/onderzoeksceel waar we op casusniveau trajecten proberen te deblokken of in positieve dynamiek te krijgen met alle betrokken partijen. Ondertussen gaan we op mesoniveau gaan leren om dit door te trekken naar macroniveau.

Het verschil zit dus in het bloot leggen van dynamieken bottom-up. Hoe werken we samen? We proberen dit te ontdekken vanuit de casussen. We halen de good practices er uit door een onderzoeksbril. Wat niet werkt leren we uit en delen we met alle actoren maar we gaan vervolgens ook nadenken hoe we dit wel zou kunnen werken. Bedoeling is om vanuit samenwerkingsoverleggen en de lerende netwerken voorspellende factoren te vinden en vervolgens als regio proactief hier op kunnen inzetten in de toekomst. Hulpverlening leert vanuit zichzelf maar kon ook onderzoeksvoorstellen doen naar het beleid. We willen in de toekomst ook nagaan hoe de andere vier bouwstenen zich hier toe verhouden.

We zijn door het hobbelige parcours nu pas aangekomen op het faciliteren van samenwerkingsoverleggen en het uitbouwen van netwerk overleggen. De coördinator die start midden april zal hier ook een belangrijke rol in opnemen.

Waar willen we graag verder op inzetten?

We willen de komende weken en maanden verder inzetten op de uitwerking van de planmakers.

Ervaringen vanuit de planmakers en de betrokken actoren gaven ons inzichten over wat goed liep en wat minder goed liep. Met het huidig team en de stuurgroep hebben we de voorbije maanden hard gewerkt aan onze opdracht en hebben we bijgestuurd waar nodig. We willen verder gaan op dit elan en een doorstart maken midden april met de komst van onze nieuwe coördinator.

We willen nu verder verstrekt inzetten op maximaal gedeelde zorg en gedeelde verantwoordelijkheid bij concrete trajecten die aangemeld worden.

Het 'samen' verhaal willen we van de bij de start tot afsluit van een traject waar maken. Het team van planmakers zijn hier een belangrijke faciliterende actor in, maar het is essentieel dat alle betrokkenen mee zijn van bij aanvang van het traject wie wat op zich neemt, wat de verwachtingen zijn en hoe we samenwerken om te komen tot een deblokkering van trajecten. De samenwerkingsoverleggen en lerende netwerken zien we hier als belangrijke tools om systematisch te installeren bij elk traject.

De lessons learned, verbetertrajecten en nieuwe actievoorstellen willen we jaarlijks breed communiceren op diverse niveaus (directie/beleid/medewerkers/jongeren en gezinnen) zodat die zoektocht naar die 'ideale wereld' samen gebeurt vanuit diverse perspectieven.

De bedoeling is om extra trajecten op te starten maar ook een aantal van de huidige trajecten af te ronden. We proberen in huidige trajecten, maar vooral in de nieuwe trajecten, het belang van de samenwerkingsoverleggen en lerende netwerken naar voor te brengen. Ieder traject dient minstens bij het begin en het einde een samenwerkingsoverleg te organiseren. Graag willen we deze samenwerkingsoverleggen standaardiseren. We gaan uit deze overleggen thema's meenemen naar de lerende netwerken waarbij verschillende actoren met hun deskundigheid kunnen aansluiten. Daar ligt volgens ons ook het innovatieve voor onze regio. Kunnen we vanuit deze info voorspellend te werk gaan? Kunnen we tot duidelijke adviezen komen voor onze regio? Wat kunnen we nu al aanpakken? ...

We gaan nog meer inzetten op verbinding door bijvoorbeeld te gaan wissellieren maar ook door in gesprek/overleg te gaan met alle betrokken actoren. We willen ook verder bekijken hoe we het niet professioneel netwerk en professioneel netwerk verder kunnen betrekken. Het belang van erkenning, alsook mandaten, was zeer duidelijk in alle trajecten die we opstarten.

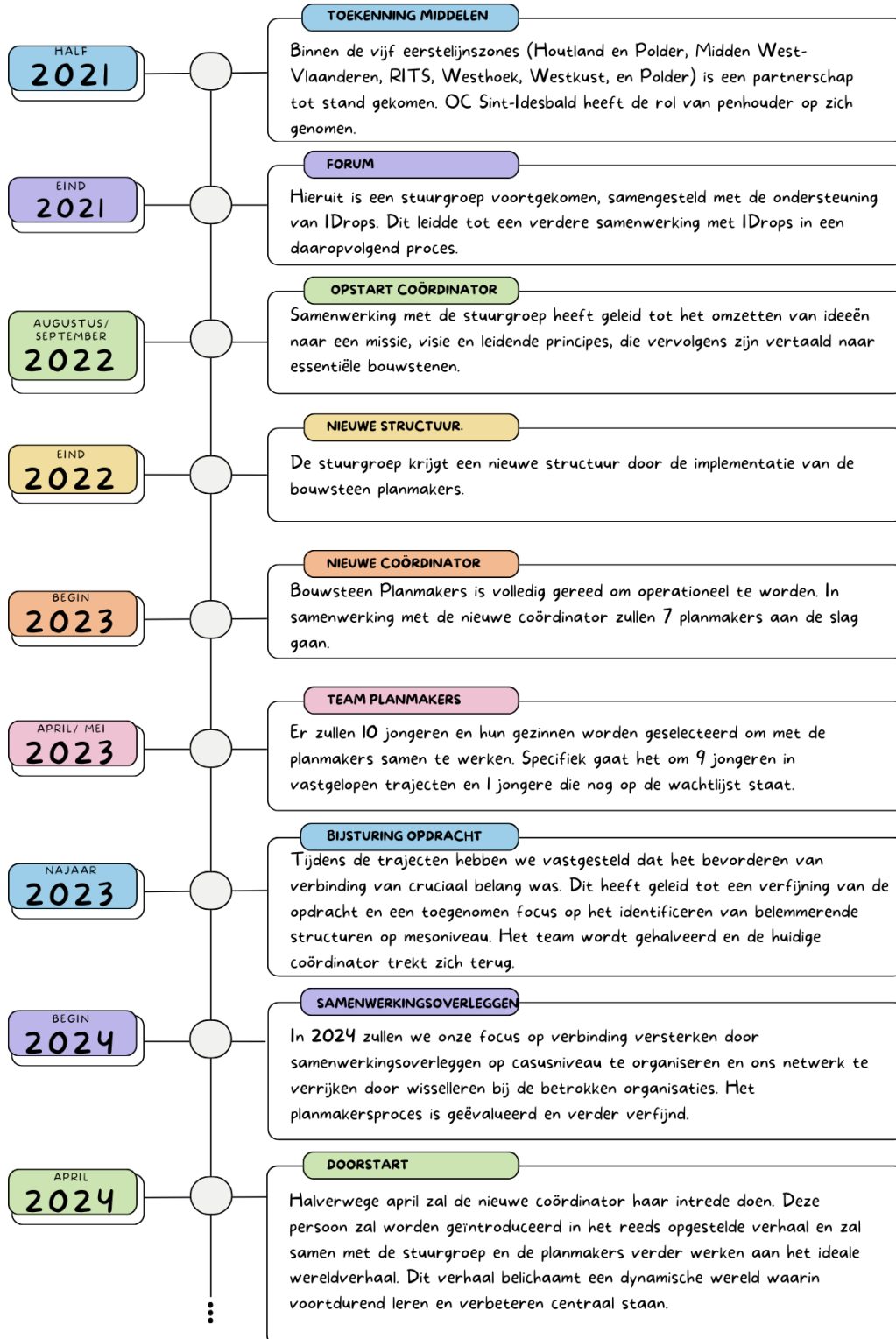
Met de komst van onze nieuwe coördinator willen we bekijken hoe we de andere vier bouwstenen in de toekomst zouden kunnen implementeren.

Planmakers in harde cijfers

Financieel plaatje 2022-2023 => Zie excel bestand als bijlage bij de mail

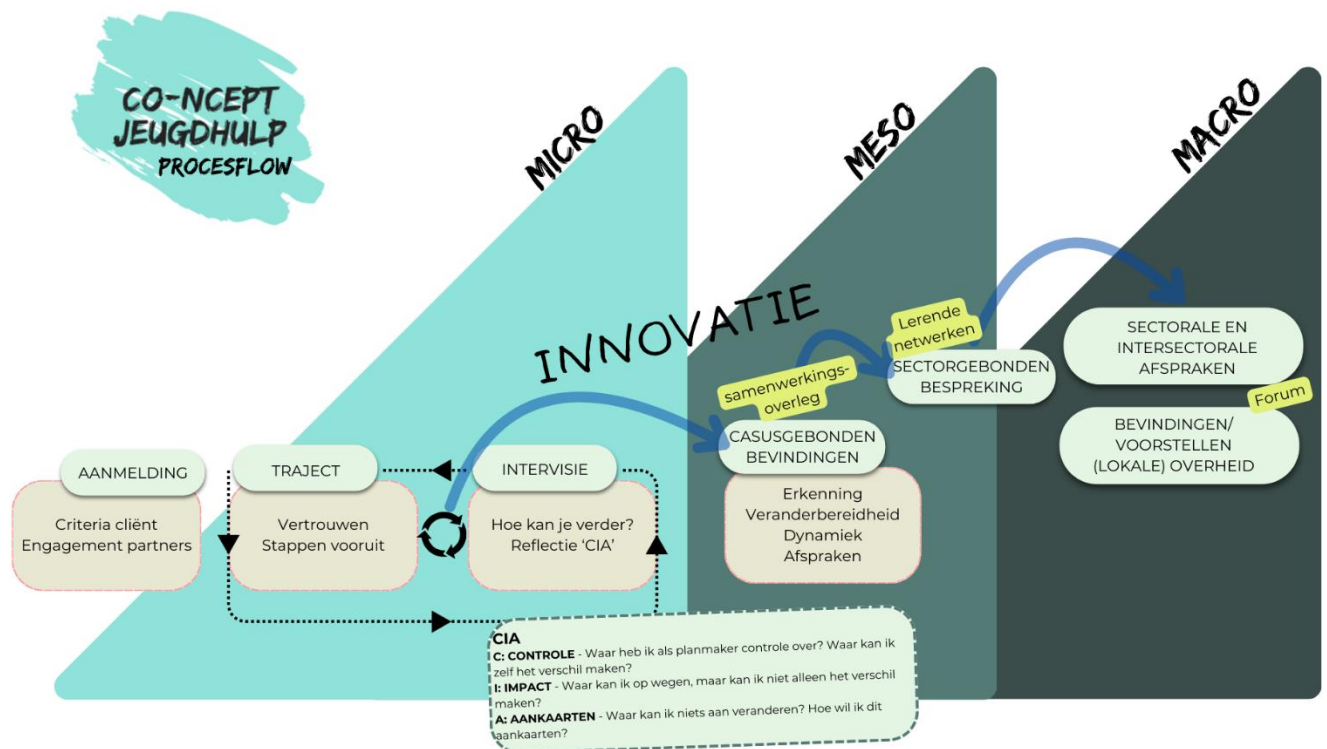
TIJDSLIJN CO-ncept jeugdhulp

Bijlage 2 Leidende principes

Bijlage 3 Procesflow Planmakers

Microniveau

- **Aanmelding**

WIE: Aanmelding vanuit partners (bijzondere jeugdzorg/onderwijs/VAPH/ACT/SDJ...)

WAT: Via online aanmeldformulier die peilt naar:

- Concrete en duidelijke aanmeldingsvraag
- Criteria cliënt
- Engagement aanmelder

WANNEER: kinderen en jongeren die in een voorziening verblijven, waar het moeilijk loopt maar waar er nog kansen tot herstel of vernieuwde energie zitten. Of kinderen en jongeren waarbij er vanaf de opstart een vermoeden is dat een traject niet evident zal verlopen.

- **Traject**

WIE: cliënt, context, begeleiding en planmaker

WAT: leren uit de trajecten die we ondersteunen en pogen om deze waar mogelijk samen met de betrokkenen recht te trekken door:

- In te zetten op het maken van *verbinding* met alle betrokkenen door te luisteren naar de verschillende betrokkenen (wat zijn vragen/bezorgdheden) en *erkenning* te geven
- Tot *mandaat* komen om samen rond de tafel te gaan zitten en een *gedeeld plan* te maken met de verschillende betrokkenen waarbij *kritische vragen* kunnen gesteld worden en *out of the box* kan gedacht worden met als doel om *stappen vooruit te zetten*
- Op regelmatige basis met alle betrokkenen samen te komen en het plan waar nodig bij te stellen

WANNEER: Eerste 3 maanden, nadien verder doen met telkens een samenwerkingsoverleg tussenin

- **Intervisie**

WIE: cliënt, context, begeleiding en planmaker

WAT: CIA

- Hoe kunnen we verder?

WANNEER: Op regelmatige basis tijdens het traject

Mesoniveau

- **Samenwerkingsoverleg**

WIE: Betrokkenen in het traject; cliënt (zelf aanwezig of vooraf bevroegd)

Neutrale facilitator indien nodig

Coördinator DIW organiseert en zit voor

WAT: Afstemmen over samenwerking (o.a. rollen en verwachtingen)

Komen tot gedeelde bevindingen (systemen) obv good practices en verbeterpunten in het specifiek traject

WANNEER: Start van het traject ifv afstemming (zie tijdlijn micro)

Na 3 maanden en dan volgens afspraak

Ad hoc volgens wensen of noden

Einde traject

- **Lerend netwerk**

WIE:

- Poule mensen met verschillende expertise (o.a. cliëntvertegenwoordiger) die kunnen aansluiten op basis van thema/agenda
- Coördinator DIW organiseert en zit voor

WAT: Planmakers en coördinator stellen een thema voor uit casus gebonden bevindingen

WANNEER: minstens 4x/jaar

- **Duiding en overleg met de sector**

WIE:

- Coördinator DIW organiseert of neemt initiatief

WAT:

- overleg met relevante partners (= voorzieningen en (inter)sectorale overlegorganen) ifv draagvlak en verbinding creëren; samen denken – werken – innoveren; uitwisselen.

WANNEER:

- ad hoc volgens wensen of noden
- Structureel 1 of 2 keer per jaar met gemandateerde voorzieningen en ACT

Macroniveau

- **Forum**

- WIE:** Coördinator DIW organiseert
Voor mensen uit alle mogelijke betrokken sectoren, zowel beleidsmensen als begeleiders
- WAT:** SVZ project DIW Co-ncept
Uitwisseling en input vragen
- WANNEER:** minstens 1x/jaar een halve dag